Qazvin University
Of Medical Sciences

فرم برنامه درسی (Course Plan)

دانشکده پرستاری و مامایی

نام درس: اصول پایه انکولوژی	**تعداد واحد: ۳ واحد (۱/۵ واحد نظری / ۱/۵ واحد کارآموزی)**
مقطع : کارشناسی ارشد	**مدت زمان ارائه درس:** ۱۰۳ ساعت (۲۶ ساعت نظری / ۷۷ ساعت کارآموزی)
پیش نیاز: پاتوفیزیولوژی، داروشناسی بالینی، روش‌های پیشرفته پایش سلامت	

مدرس:
دکتر مریم ملکی malekimaryamn92@gmail.com

عناوین کلی این درس شامل موارد زیر می باشد:

الف) نظری

۱) اپیدمیولوژی سرطان
۲) اثرات درمان های سرطان بر قلب، ریه، کلیه، سیستم اعصاب، گوارش، چشم، گوش، اندوکرین، مشکلات روماتوئیدی، علائم گوارشی، تنفسی، عصبی، اورولوژیک و ....
۳) اورژانس های انکولوژی: هایپرکلسمی، کمپرسیون طناب نخاعی، انسداد ورید اجوف فوقانی، سپسیس نوتروپنیک، سندرم لیز تومور
۴) مفهوم مراقبت تسکینی (تعریف مراقبت تسکینی، مدل های مراقبت تسکینی و نقش پرستار در مراقبت تسکینی
۵) مرگ و سوگ: پیگیری و مراقبت مددجویان با بیماری متاستاتیک، مدیریت بیماری مداخله کننده در مددجوی مبتلا به سرطان، مرگ در منزل، مدیریت سوگ، مدیریت خلق، درد، خستگی و اختلالات خواب
۶) استرس پس از تروما در مبتلایان به سرطان، رابطه و تمایلات جنسی به دنبال سرطان، نازایی بعد از سرطان
۷) تغذیه در سرطان
۸) حفظ باروری در مبتلایان به سرطان
۹) تعریف مفهوم درد، آناتومی و فیزیولوژی درد، تئوری های درد، واکنش های انسان نسبت به درد، ارزیابی درد، رویکردهای تسکین درد، رویکردهای روانی کنترل درد (درمان های شناختی و رفتاری، هیپنوتیزم و رویکردهای

عمومی)، رویکردهای فیزیکی/جسمی کنترل درد (گرمایش، سرمایش، TENSE، رادیوتراپی تسکینی، طب سوزنی) درمان های طب مکمل (ماساژ، آروماتراپی، انرژی درمانی) و درمان های خلاقانه (هنردرمانی، موسیقی درمانی)

۱۰) درمان و مراقبت در دارودرمانی (پروتکل WHO، مصرف اوپیوئیدها، راه های مصرف داروها، عوارض داروها، داروهای غیرمخدر و داروهای کمکی)

۱۱) کیفیت زندگی (مفهوم، ابعاد و کاربرد اطلاعات کیفیت زندگی و سنجش کیفیت زندگی و ابزارهای آن)

۱۲) مراقبت معنوی (تعریف معنویت، نیاز به معنویت، نیاز بیماران بستری به مراقبت معنوی، انواع مراقبت معنوی، موانع ارائه مراقبت معنوی، نحوه ارائه مراقبت معنوی)

۱۳) مراقبت جامعه نگر و مراقبت در منزل

ب) کارآموزی

- برقراری ارتباط صحیح با مددجویان مبتلا به سرطان و رعایت موازین و اصول مورد نیاز در ارتباط درمانی
- جمع‌آوری اطلاعات، شرح حال و طراحی برنامه‌ریزی مراقبتی از مددجویان به‌طور دقیق و نظام‌مند بر اساس فرایند پرستاری
- جلوگیری از عوامل مخاطره‌آمیز برای مددجو و کارکنان بخش مراقبت با استفاده از برنامه‌های محافظتی
- ارزیابی درد مددجویان و به‌کارگیری روش‌های مختلف درمان دارویی تسکین درد در مبتلایان به سرطان
- ارزیابی درد مددجویان و به‌کارگیری روش‌های مختلف درمان غیردارویی تسکین درد در مبتلایان به سرطان
- ارزیابی استرس مددجویان و به‌کارگیری روش‌های مختلف سازگاری در مراقبت
- ارزیابی مددجویان رو به مرگ در مراحل پایانی زندگی و ارائه مراقبت لازم از آنها و خانواده با به‌کارگیری روش‌های مختلف مراقبتی
- ارزیابی عوارض جانبی تنفسی، گوارشی، عصبی، کلیوی و اختلالات شناختی و به‌کارگیری روش‌های مختلف کنترل آنها
- به‌کارگیری اصول مشاوره و حمایت‌های عاطفی از مددجویان مبتلا به سرطان
- ارائه آموزش به مددجو و خانواده
- ارائه مراقبت‌های معنوی
- استفاده از روش‌های ارتقای کیفیت زندگی در مبتلایان به سرطان
- مراقبت از علایم و اختلالات روانی مبتلایان به سرطان (تهاجم، پرخاشگری، سوء رفتار و سایکوز)
- شناسایی و انجام اقدامات لازم در اورژانس‌های شایع سرطان

عرصه کارآموزی: کلیه بخش‌های انکولوژی، شیمی‌درمانی و محیط های بستری کننده مددجویان مبتلا به سرطان

❖ **هدف کلی**

ارائه چارچوبی برای عملکرد پیشرفته پرستاری در فراگیران به نحوی که موجب افزایش دانش، نگرش و مهارت پیشرفته پرستاری آنان در خصوص تشخیص، بررسی و ارزیابی مشکلات بالفعل و بالقوه مددجو/خانواده در رابطه با درمان، نوآوری و مراقبت‌های مرحله انتهایی سرطان گردد. همچنین این دوره فرصتی را برای مدیریت علایم و مراقبت از مددجوی مبتلا فراهم می‌کند. به‌علاوه در این درس، فراگیران با تأثیرات بیماری‌های صعب‌العلاج و مزمن بر روی ابعاد مختلف کیفیت زندگی آشنا شده و مدل‌های مراقبت تسکینی و نقش پرستار را در آن فرا می‌گیرند.

❖ **اهداف اختصاصی**

در حیطه شناختی:

فراگیر در پایان این درس قادر خواهد بود:

۱) اپیدمیولوژی سرطان، عوامل خطر، الگوهای بروز و شیوع انواع شایع سرطان را توضیح دهد.

۲) اثرات سرطان و روش‌های مختلف درمانی از جمله شیمی‌درمانی، پرتودرمانی، درمان هدفمند و سایر درمان‌های ضدسرطان را بر سیستم‌های قلبی–عروقی، تنفسی، کلیوی، عصبی، گوارشی، چشمی، شنوایی، اندوکرین و عضلانی–اسکلتی تشریح کند.

۳) علائم و نشانه‌های عوارض شایع درمان‌های سرطان را شناسایی و تفسیر کرده و اصول مراقبت پرستاری مرتبط با آنها را بیان کند.

۴) پاتوفیزیولوژی، علائم، نشانه‌ها و اصول مدیریت اورژانس‌های انکولوژیک شامل هایپرکلسمی، فشردگی طناب نخاعی، سندرم ورید اجوف فوقانی، سپسیس نوتروپنیک و سندرم لیز تومور را توضیح دهد.

۵) مفهوم مراقبت تسکینی، اهداف، اصول و مدل‌های ارائه آن را توضیح داده و نقش پرستار را در تیم مراقبت تسکینی تبیین کند.

۶) نیازهای جسمی، روانی، اجتماعی و معنوی مددجویان مبتلا به سرطان پیشرفته و خانواده آنان را توصیف و تحلیل کند.

۷) مراحل و فرایند مرگ و سوگ را توضیح داده و اصول مراقبت از مددجویان در مرحله پایانی زندگی و حمایت از خانواده را بیان کند.

۸) تأثیر سرطان و درمان‌های آن بر خلق، اضطراب، استرس پس از تروما، خواب، خستگی، روابط جنسی و باروری را تحلیل کند.

۹) نیازهای تغذیه‌ای مددجویان مبتلا به سرطان، عوامل مؤثر بر سوءتغذیه و اصول تغذیه مناسب در مراحل مختلف بیماری را توضیح دهد.

۱۰) روش‌های حفظ باروری در مبتلایان به سرطان و عوامل مؤثر بر انتخاب روش مناسب را تشریح کند.

۱۱) مفهوم درد، آناتومی و فیزیولوژی درد و نظریه‌های مرتبط با درد را توضیح داده و واکنش‌های جسمی و روانی انسان به درد را تحلیل کند.

۱۲) اصول ارزیابی و سنجش درد و کاربرد ابزارهای استاندارد ارزیابی درد را توضیح دهد.

۱۳) رویکردهای دارویی و غیردارویی کنترل درد شامل روش‌های شناختی–رفتاری، روش‌های فیزیکی، طب مکمل و درمان‌های خلاقانه را مقایسه و تحلیل کند.

۱۴) اصول دارودرمانی در کنترل درد بر اساس پروتکل نردبان درد سازمان جهانی بهداشت (WHO)، کاربرد اوپیوئیدها، داروهای غیراوپیوئیدی و داروهای کمکی را توضیح دهد.

۱۵) راه‌های مختلف تجویز داروهای ضد درد و عوارض شایع آنها را شناسایی کرده و اصول پایش مددجو را بیان کند.

۱۶) مفهوم کیفیت زندگی، ابعاد آن و اهمیت ارزیابی کیفیت زندگی در مبتلایان به سرطان را توضیح دهد و ابزارهای سنجش آن را شناسایی کند.

۱۷) مفهوم معنویت و مراقبت معنوی، نیازهای معنوی بیماران مبتلا به سرطان، موانع ارائه مراقبت معنوی و نقش پرستار در این زمینه را توضیح دهد.

۱۸) اصول مراقبت جامعه‌نگر و مراقبت در منزل از مددجویان مبتلا به سرطان را تشریح کند.

۱۹) علائم و اختلالات روانی شایع در مبتلایان به سرطان از جمله پرخاشگری، تهاجم، سوءرفتار و سایکوز را شناسایی و اصول مدیریت پرستاری آنها را بیان کند.

۲۰) با استفاده از فرایند پرستاری، مشکلات بالفعل و بالقوه مددجو و خانواده مبتلا به سرطان را تحلیل کرده و اولویت‌های مراقبتی را تعیین کند.

در حیطه مهارت (روانی-حرکتی):

فراگیر در پایان درس قادر خواهد بود:

۱. ارزیابی جامع مددجوی مبتلا به سرطان را انجام داده و اطلاعات را به‌صورت نظام‌مند ثبت کند .

۲. بر اساس فرایند پرستاری، برنامه مراقبتی مناسب را تدوین، اجرا و ارزیابی کند .

۳. درد و سایر علائم شایع سرطان و عوارض درمان را ارزیابی و مدیریت کند .

٤.روش‌های دارویی و غیردارویی کنترل درد را به‌کار گیرد .
٥.اورژانس‌های انکولوژیک را شناسایی کرده و اقدامات اولیه و ضروری را انجام دهد .
٦.مراقبت‌های لازم از مددجوی در مراحل پایانی زندگی و خانواده وی را ارائه کند .
٧.آموزش‌های لازم را به مددجو و خانواده ارائه دهد .
٨.مراقبت‌های معنوی، حمایتی و تسکینی را متناسب با نیاز مددجو ارائه کند .
٩.اقدامات لازم برای ارتقای کیفیت زندگی مددجوی مبتلا به سرطان را به‌کار گیرد .
١٠. اصول ایمنی، کنترل عفونت و حفاظت از مددجو و کارکنان را در محیط‌های انکولوژی رعایت کند.

٢١)در حیطه نگرش (عاطفی-ارزشی):

فراگیر در پایان درس قادر خواهد بود:

١.کرامت انسانی، حقوق، استقلال و حریم خصوصی مددجوی مبتلا به سرطان را رعایت کند.
٢.در تعامل با مددجو و خانواده، همدلی، احترام و ارتباط درمانی مؤثر نشان دهد.
٣.به نیازهای جسمی، روانی، اجتماعی و معنوی مددجو و خانواده حساس و پاسخگو باشد.
٤.ارزش‌ها، باورها و ترجیحات فرهنگی و معنوی مددجو را در ارائه مراقبت محترم بشمارد.
٥.در مراقبت از مددجوی در حال مرگ و خانواده، حمایت عاطفی و حضور حرفه‌ای نشان دهد.
٦.در مدیریت درد و علائم، مسئولیت‌پذیری و تعهد حرفه‌ای داشته باشد.
٧.در مواجهه با شرایط بحرانی و اورژانس‌های انکولوژیک، آرامش و مسئولیت‌پذیری حرفه‌ای نشان دهد.
٨.به همکاری بین‌رشته‌ای و مشارکت مددجو و خانواده در تصمیم‌گیری‌های مراقبتی متعهد باشد.

❖ **روش آموزش**

- سخنرانی تعاملی (Interactive Lecture)
- پرسش و پاسخ
- بحث گروهی
- یادگیری مبتنی بر انجام پروژه
- انواع روش‌های شبیه‌سازی و روش‌های آموزش بالین

شرایط اجراء

❖ **امکانات آموزشی بخش**

- اسلاید، ویدئو پروژکتور
- دسترسی به مقالات و منابع جدید
- تخته کلاسی

❖ **آموزش دهنده**

- اعضای هیئت علمی دانشکده پرستاری و مامایی (دکتر ملکی)

منابع اصلی درسی

1) Kenneth D. Miller. Medical and Psychological Care of the Cancer Survivor. Jones and Bartlett. Last Edition.

2) Anthony J. Neal, Peter J. Hoskin. Clinical Oncology: Basic Principles and Practice. London: Arnold. Last Edition.

3) Gaze, Mark N. Handbook of Community Cancer Care. London; San Francisco: Greenwich Medical Media. Last Edition.

4) Prescher-Hughes, Debra S. Clinical Practice Protocols in Oncology Nursing. Jones and Bartlett. Last Edition.

5) Joyce M. Black, Jane Hokanson Hawks. Medical-Surgical Nursing.

6) Brown, C. A Guide to Oncology Symptom Management. USA: Oncology Nursing Society, 2015.

7) Brown, M. and T. J. Culter. Haematology Nursing. Oxford: Wiley-Blackwell, 2012.

8) Corner, J. and C. D. Bailey. Cancer Nursing: Care in Context. England: John Wiley & Sons, 2009.

9) Dow, K. H. Nursing Care in Radiation Oncology. St. Louis: WB Saunders Company, 1997.

10) Eaton, L. H. and J. M. Tipton. Putting Evidence Into Practice: Improving Oncology Patient Outcomes. USA: ONS, 2006.

11) Fawcett, T. N. and A. McQueen. Perspectives on Cancer Care. Wiley-Blackwell, 2011.

12) Framework Lymphoedema. Best Practice for the Management of Lymphoedema. International Consensus. London, 2006. MEP Ltd: 3–52.

13) Itano, J. and K. N. Taoka. Core Curriculum for Oncology Nursing. Elsevier Health Sciences, 2005.

14) Itano, J. K., et al. Core Curriculum for Oncology Nursing. Elsevier Health Sciences, 2015.

15) Langhorne, M. E., et al. Oncology Nursing. Mosby Inc., 2007.

16) Wyatt, D. and N. Hulbert-Williams. Cancer and Cancer Care. SAGE, 2015.

ارزشیابی

❖ **نحوه ارزشیابی**

- شرکت فعال در کلاس
- ارائه خلاصه مقالات مرتبط با عناوین درسی (۲ مورد)
- آزمون پایان ترم

❖ **نحوه محاسبه نمره تئوری**

- حضور منظم در کلاس درس ۵٪
- شرکت فعال در بحث های گروهی ۵٪
- ارائه خلاصه مقالات مرتبط با عناوین درسی ۲۰٪
- آزمون پایان ترم ۷۰٪

❖ **نحوه محاسبه نمره کارآموزی**

- شرکت در کارآموزی به صورت فعال و مشارکتی و ارایه گزارش روزانه طبق فرآیند پرستاری (۷۰٪)

- برگزاری سمینار برای دانشجویان ترم ۷ و ۸ پرستاری (۳۰٪)

❖ **مقررات**

- حداقل نمره قبولی: کسب حداقل ۷۰٪ نمره
- تعداد دفعات مجاز غیبت در کلاس: حداکثر ۳ جلسه در جلسات تئوری
- مطالعه منابع قبل از جلسات
- رعایت قوانین اخلاقی و حرفه‌ای دانشگاه

جدول زمانبندی روش تدریس و برنامه ریزی اموزشی

جلسه و تاریخ	رئوس مطالب	روش تدریس			امکانات مورد نیاز	تکالیف/ آزمون ها	منابع	مدرس
		آفلاین	آنلاین	حضوری				
جلسه اول ۱۴۰۵/۶/۲۹ ساعت ۱۶-۱۴	معارفه، معرفی درس و اپیدمیولوژی سرطان			سخنرانی تعاملی + پرسش و پاسخ	تخته –کامپیوتر – پروژکتور	-	طبق منابع معرفی شده	دکتر ملکی
جلسه دوم ۱۴۰۵/۷/۵ ساعت ۱۰-۸	اثرات درمان‌های سرطان بر سیستم‌های بدن – I (بر قلب، ریه و کلیه؛ سمیت قلبی و ریوی؛ اختلالات کلیوی؛ علائم و عوارض تنفسی و اورولوژیک؛ پایش و مراقبت پرستاری)			سخنرانی تعاملی + پرسش و پاسخ	تخته –کامپیوتر – پروژکتور	پیش مطالعه مطالب جلسه + ارائه خلاصه مقاله	طبق منابع معرفی شده	دکتر ملکی
جلسه سوم ۱۴۰۵/۷/۵ ساعت ۱۲-۱۰	اثرات درمان‌های سرطان بر سیستم‌های بدن – II (سیستم عصبی، گوارش، چشم، گوش و سیستم اندوکرین؛ علائم عصبی و گوارشی؛ اختلالات حسی؛ عوارض چشمی و گوشی؛ اختلالات			سخنرانی تعاملی + پرسش و پاسخ	تخته –کامپیوتر – پروژکتور	پیش مطالعه مطالب جلسه + ارائه خلاصه مقاله	طبق منابع معرفی شده	دکتر ملکی

	هورمونی؛ مشکلات روماتولوژیک؛ مراقبت پرستاری)							
جلسه چهارم ۱۴۰۵/۷/۵ ساعت ۱۶-۱۴	اورژانس‌های انکولوژی			سخنرانی تعاملی + پرسش و پاسخ	تخته –کامپیوتر – پروژکتور	پیش مطالعه مطالب جلسه + ارائه خلاصه مقاله	طبق منابع معرفی شده	دکتر ملکی
جلسه پنجم ۱۴۰۵/۷/۱۲ ساعت ۱۰-۸	مراقبت تسکینی در سرطان			سخنرانی تعاملی + پرسش و پاسخ	تخته –کامپیوتر – پروژکتور	پیش مطالعه مطالب جلسه + ارائه خلاصه مقاله	طبق منابع معرفی شده	دکتر ملکی
جلسه ششم ۱۴۰۵/۷/۱۲ ساعت ۱۲-۱۰	مرگ، سوگ و مراقبت از بیمار مبتلا به سرطان پیشرفته			سخنرانی تعاملی + پرسش و پاسخ	تخته –کامپیوتر – پروژکتور	پیش مطالعه مطالب جلسه + ارائه خلاصه مقاله	طبق منابع معرفی شده	دکتر ملکی
جلسه هفتم ۱۴۰۵/۷/۱۲ ساعت ۱۶-۱۴	پیامدهای روانی– اجتماعی و باروری در سرطان			سخنرانی تعاملی + پرسش و پاسخ	تخته –کامپیوتر – پروژکتور	پیش مطالعه مطالب جلسه + ارائه خلاصه مقاله	طبق منابع معرفی شده	دکتر ملکی
جلسه هشتم ۱۴۰۵/۷/۱۹ ساعت ۱۰-۸	تغذیه در سرطان			سخنرانی تعاملی + پرسش و پاسخ	تخته –کامپیوتر – پروژکتور	پیش مطالعه مطالب جلسه + ارائه خلاصه مقاله	طبق منابع معرفی شده	دکتر ملکی
جلسه نهم ۱۴۰۵/۷/۱۹ ساعت ۱۲-۱۰	درد در بیماران مبتلا به سرطان: مبانی و ارزیابی			سخنرانی تعاملی + پرسش و پاسخ	تخته –کامپیوتر – پروژکتور	پیش مطالعه مطالب جلسه + ارائه خلاصه مقاله	طبق منابع معرفی شده	دکتر ملکی
جلسه دهم ۱۴۰۵/۷/۱۹ ساعت ۱۶-۱۴	روش‌های غیردارویی و مکمل کنترل درد			سخنرانی تعاملی + پرسش و پاسخ	تخته –کامپیوتر – پروژکتور	پیش مطالعه مطالب جلسه + ارائه خلاصه مقاله	طبق منابع معرفی شده	دکتر ملکی
جلسه یازدهم ۱۴۰۵/۷/۲۶	دارودرمانی درد و کیفیت زندگی			سخنرانی تعاملی + پرسش و پاسخ	تخته –کامپیوتر – پروژکتور	پیش مطالعه مطالب جلسه + ارائه خلاصه مقاله	طبق منابع معرفی شده	دکتر ملکی

ساعت ۱۶-۱۴							
جلسه دوازدهم ۱۴۰۵/۷/۲۷ ساعت ۱۶-۱۴	مراقبت معنوی، جامعه‌نگر و مراقبت در منزل			سخنرانی تعاملی + پرسش و پاسخ	تخته –کامپیوتر – پروژکتور	پیش مطالعه مطالب جلسه + ارائه خلاصه مقاله	طبق منابع معرفی شده	دکتر ملکی